

ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПРИ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ЛІЦЕЮ

Статтю присвячено розгляду засобів підвищення мотивації при навчанні англійської мови. Увагу зосереджено на аналізі ключових сфер, в яких учитель впливає на мотивацію учнів. Дослідження базується на власному досвіді.

Ключові слова: мотивація, освіта, англійська мова, зацікавленість

The article deals with the study of means of increasing motivation in the course of learning English. Attention is focused on the analysis of key areas in which a teacher influences the motivation of students. The research is based on personal experience.

Key words: motivation, education, the English language, interest

Майже всі учні бажають оволодіти іншомовним мовленням, але бажання мало. Цей процес передбачає подолання різноманітних труднощів, що затримує досягнення мети. Як результат – зниження мотивації, зниження активності, послаблення волі, спрямованої на оволодіння іншомовним мовленням, погіршення успішності в цілому [3, с. 32]. Як зробити так, щоб бажання вчити мову не знижувалось, а навпаки, зростало? Вважається що всі відповіді треба шукати в самому учневі, а саме в мотиваційній сфері особистості учня. Наше завдання, як вчителів, у тому щоб вивчивши механізм управління мотивами, стимулами учня, грамотно використовувати їх задля досягнення високої успішності вивчення англійської мови.

Питанням мотивів та мотивації присвячено дослідження таких авторів як: В.П. Асеев, В.К. Вілюнас, А.М Леонтьєв, А.К. Маркова. Багато зарубіжних психологів, які вивчають проблему мотивації, такі як Дж. Аткінсон, Г.В.Холл, А.Маслоу, Z.Doryei та К.Csizer. Засоби підвищення мотивації в учнів середньої школи висвітлюються в працях А.Сахарової, Д.Семенової, Н.Лешньової та інших.

На сьогоднішній час відсутній системний підхід до вивчення процесу мотивації, погляди на сутність мотиву у психологів розходяться: за мотив сприймають конкретний психологічний феномен.

Ми дотримуємося визначень А.К. Маркової, найбільшої дослідниці у сфері мотиваційної сфери людини. Відповідно до її дослідів і визначень, мотивом вважаємо спрямованість учня у різні напрямки навчальної діяльності [2, с. 11], а мотивація навчання – це складна сфера детермінації поведінки школяра [1, с. 63].

Вчені Z.Doryei та К.Csizer вивели за своїми дослідями 10 ключових сфер, в яких учитель впливає на мотивацію учнів: 1. Вчитель має бути якомога більш толерантним та чутливим; намагатися поводити себе природньо; надавати гарний приклад; бути відданим справі та вмотивованим; 2. Повинен нести в аудиторію гумор та усмішку; створювати приємну, спокійну та безпечну атмосферу в класі; 3. Давати чіткі інструкції; зазначати мету та користь від кожного завдання; 4. Ставитись до кожного учня як до особистості; 5. Давати позитивний feedback та хвалити; упевнитись, що учень відчуває успіх; приймати помилки, оскільки вони є природними при навчанні; пропонувати вибір матеріалів та занять; робити з завдань випробування (challenges) для того, щоб задіяти учнівство; 6. Заохочувати креативність та уяву; 7. Намагатись робити завдання цікавими для кожного, а також пов'язаними з реальним життям; 8. Встановлювати кілька визначених навчальних цілей для учнівства; 9. Заохочувати ставити цілі та працювати задля їх досягнення, ознайомлювати учнів з культурою мови, яку вони вивчають; 10. Знаходити учням друзів для листування [5, с. 203-229].

Учні ліцею проходять етап пошуків та відкриттів, вони люблять досліджувати та експериментувати, створювати щось нове, оригінальне. Світ за останні декілька

десятиліть суттєво змінився. Для більшої частини молоді медіа перетворилися у їх всевіт, віртуальну реальність. На думку фахівців, саме медіаосвіта дозволяє вирішувати проблеми вчення мови. Наявність компонентів пошукової діяльності, пізнавальних мотивів і емоційний стан учнів, забезпечують їм перехід з учбової діяльності до самоосвітньої та творчої.

У 2020-2021 роках ми проводили дослід з проблеми мотивів учнів десятого класу, в одному з ліцеїв Херсонської області, де я працюю вчителем англійської мови. Ми використовували нові інформаційно-комунікаційні технології, які відкривають як педагогу так і учням доступ до альтернативних джерел інформації, дозволяють реалізувати нові форми і методи навчання [4,с. 25]. Особливий інтерес викликали творчі завдання, завдання проблемно-пошукового характеру. На наших заняттях, ми учням запропонували такі завдання:

- взяти участь в розмові та тему "Чому сучасній людині необхідно читати книжки?", використовуючи вивчені навички з нової теми "Passive Voice in the Reported Speech";

- ми грали в ігри "Ерудит" та "Guess my word", вони були дуже ефективними при закріпленні та повторі вивченої лексики, ліцеїсти брали участь у "прес- конференції" на тему "Covid-19", до якого учні повинні були підготувати стінгазети (колективно).

Величезний інтерес викликала робота у групах, спрямованих на формування вузьких соціальних мотивів. Але виявились проблеми: не всі ліцеїсти брали активну участь у деяких завданнях, пояснюючи це тим, що вони погано розуміють мову. Довелося задіяти вагому мотивацію: за участь і чудовий результат буде додатковий бал. Виконання ліцеїстами такого завдання як презентація на тему "Українська національна кухня", була спрямована на самостійну роботу, використовуючи комп'ютерні технології.

Для визначення ефективності дослідної роботи, проведеної з ліцеїстами, використані були наступні методи: спостереження, бесіда, контрольні завдання. Їх застосування дозволило виявити дуже позитивні зміни в учнів класу, 10% учнів із середнім рівнем розвитку мотивів вивчення перейшли на більш високий рівень. Низький рівень, як і до експерименту, показали 10%учнів.

В іншому класі, де не проводився експеримент, показники мотивації залишились на тому ж самому рівні.

Варто відзначити такі позитивні аспекти проведеної роботи з ліцеїстами:

- залучення більшої кількості учнів для спільної роботи, вміння працювати в колективі, ініціативах, розвитку творчої активної особистості;

- виявлення дітей, які мають яскраві ,нестандартні рішення;

- методи, зміст і форми таких творчих завдань і заходів, забезпечують зв'язок з наявними знаннями дитини й вміннями, вдосконалення пізнавальних вмінь, створення умов для творчих здібностей, для оволодіння методів самоконтролю.

Окрім цього, такі завдання є органічною частиною всього навчального процесу, вони дають додаткову можливість створити мовне середовище. В іншому випадку, такі роботи показують ліцеїсту, що іноземна мова слугує для нього засобом спілкування в життєвих випадках (спілкування з друзями в соцмережах), при переглядах фільмів, при комп'ютерних іграх. У зв'язку з цим, поряд з новими методами й технологіями, не треба вчителю забувати й зменшувати роль добре відомих способів позакласних робіт для залучення уваги учнів до вивчення англійської мови.

Отже, формування мотивації у старшокласників - процес тривалий, потребує довгої і систематичної роботи зі сторін вчителя і учнів, педагоги повинні синтезувати різні методи, сучасні методики, наскрізні лінії, антидискримінаційні підходи, шукати нові можливості підвищення ефективності кожного ліцеїста. Якщо ліцеїсти знаходяться у зоні психологічного комфорту та відчують гарні емоції під час занять, то налаштування до працездатності всього класу значно підвищується, а навчання стає більш ефективним. І можна спостерігати більш якісне засвоєння знань та більш високі результати навчальної

діяльності. Особливу роль у мотивації відіграє успішність навчальної діяльності – запас і якість знань, способи, прийоми їх здобуття. Все, що простіше засвоюється, стає більш доступним і зацікавленість тільки зростає, а не спадає. Матеріал краще запам'ятовується, концентрується увага, зростає зацікавленість і головне-бажання працювати.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Маркова А.К. Проблема формирования мотивации. *Советская педагогика*. 1970. № 11. С. 63-71.
2. Маркова А. К. Формирование мотивации учения в школьном возрасте. Пособие для учителя. М.: Просвещение, 1983. С.11.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол.авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
4. Подопрigorova Л. А. Использование интернета в обучении иностранным языкам. *Иностранные языки в школе*. 2003. № 5. С. 25-31.
5. "Ten commandments for motivating language learners: results of an empirical study" by Z.Dornyei and K.Csizer? *Language Teaching Research*, Hodder Arnold. 1998.

Рекомендує до друку науковий керівник доцентка Поторій Н.В.